

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
pe 1 luna 2

N-ril de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 30.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Enfants terribles!

A vorbi, la Români, de urmările rele ale activității parlamentare, nu se poate. Pentru simplu cuvânt, că experiența celor cari fuseseră în Dietă, dar ieșiră, drept protestare, ca în urmă să nu mai poată intra, nu cuprinde în sine toate elementele de judecată. Nu se epuissaseră toate mijloacele pentru a sili — dacă nu vor de bună-voie — pe puternicii zilei la o înțelegere cu cei oprimați. Cert e numai un lucru: pasivitatea ne-a adus la situația actuală, despre care mărturisim toți că e rea, insuportabilă, că trebuie negreșit schimbată.

Ar urma deci, ca pentru această schimbare să se indice o altă cale, alte mijloace, ear nu cele cari ni-au adus aici. Și cel mai puțin la ce ai pute să te aștepti este, să nu se indice singură rezistența pasivă de până acum ca mijloc de salvare.

Dar, în sfârșit să nu ne mirăm nici de asta. Sunt oameni cari se nasc, trăiesc și mor cu aceleași principii. Așa au apucat, cum se zice, ei nu abdică la nimic, nici în fața celor mai nelindioase solicitări ale vremii.

De respectat acești oameni. În sfârșit cine să se supere, dacă directorul organului român din Brașov s'a pomenit pasivist și vieața s'a întreaga dorește s'o consacre acestei idei, dela care nu s'ar abate poate decât cu prețul ca Ungurii să decreteze — autonomia Ardealului. „Gazeta” luase adică poziție și când la 1895 „Tribuna”, în schimbul unei legi electorale europenești, punea în vedere că am pute să ne hotărîm pentru activitate. Confrății noștri brașoveni, desigur, cred că numai prin pasivitate se poate ajunge la fericirea poporului.

Aceasta nu este însă un cuvânt să osândească pe cei cari se frământă pentru a ajunge, prin frățească înțelegere și printr'o demnă discuție, la convingerea, că adoptând activitatea, s'ar pute face mai mult bine poporului de cât observând pasivitatea de până acum.

Admițând acest chip de a trata pe frați, cine ne-ar împedea și pe noi de a-l declara român maghiar pe verdele Români director al „Gazetei”? Cu cât s'a ajutat însă poporul prin astfel de — certuri, căci discuții nu mai pot fi numite potopurile de invective ce ne-am arunca urmând exemplul bătrânului publicist dela Brașov.

Nu vrea d-sa nici program nici tactică nouă?

Foarte bine! Dar atunci ar urma să ne arate că programul de până acum și tactica veche cum să fie folosită și în viitor așa fel, în cât din înfundătura în care a ajuns poporul românesc, să fie scos și dus la liman?

A nu vrei numai și a nu arăta în același timp ce vrei, nu însemnează că ai idei politice.

A, dar veneratul dela Brașov se mângâie că nu e singur cu părerea, ci mai are un aderent chiar la — Lugoj.

Intr'acevăr, comentând vorbirea lui Veszelovszky, confratele lugojan scrie:

„Evident, că dl Veszelovszky a vorbit ca să vorbească, ca să nu li se mai poată zice slovacilor, că au intrat în dietă ca să-și țină gura și a vorbit așa, ca să nu supere pe nimeni, din cet ce-l încunjurau.

„Recunoaștem, că Slovacii din dietă au fost și sunt în o situație de tot dificilă. N'au avut încătrău, au trebuit să facă așa. Nu-i compătîmim însă, fiind că ei și-au creat situația aceasta în acel moment, când s'au decis a intra în campania electorală ca activiști.

„Pentru Slovacii naționaliști conștienți e scena produsă în dietă de Veszelovszky o umilire cum nu se poate mai strajnică.

Va să zică: tinerul dar mult încercatul publicist dela Lugoj condamnă nu numai părerea ca Români să și prepare o demnă intrare în Dietă — căci nimeni nu propaga activitatea în alt sens — dar despre Slovacii intrați zice că ei s'au umilit, pentru-că vorbirea lui Veszelovszky n'a fost de cât o umilire. Frunțașul slovac n'a dat adică cu barda, ci ținând cont de împrejurările date, s'a străduit să ficeze situația Slovacilor în cadrul de acum al vieții politice, rămânând, desigur, ca odată bine ficeși, să urmeze cu lupta, căci toate dintr'o dată nu se pot.

Așa am înțeles noi, așa colegii dela Sibiu și Orăștie. Așa Sârbii și Sași.

După informațiuni directe ce avem, Slovacii s'au sfătuit și pus pe hârtie, după-ce au discutat pe larg, tot ce Veszelovszky a vorbit. Ba el a vorbit autorizat și din partea Sârbilor — excepție făcând radicalii, cari nu vor s'audă nici ei de Dietă ungurească. Ear din partea poporului continuă să primească aderență din toate părțile.

S'a găsit — un român care să-l dascălească. Și-i ceartă nu pentru-că i-ar fi milă că o s'ajungă réu Slovacii, grija aceasta nu credem să-l muncască pe confratele lugojan, ci aduce treaba, cu mult meșteșug așa fel, ca umilirea aceasta s-o presinte drept urmare naturală a activității!

Dl Murășanu numește român maghiar pe toți căși inclină spre activitate și fără a se da drept garanție — autonomia; dl Braniste vede umilire în faptul că Veszelovszky a vorbit p'un ton mai moderat, căutând nu să întărească încă pe Unguri, ci să-i convingă că sunt puncte asupra cărora pot să cadă de acord cu naționalitățile fără a se face gaură în cer, cum zice Românul. Și fapt e, că și-a ajuns scopul. Comentariile presei maghiare sunt o dovadă.

Confratele lugojan ar fi dorit însă ca Slovacii să observe o atitudine teribilă! Serie adică:

„Nici Slovacii n'au mai făcut pe teribilul, cum se părea că se girează la început. Și aici zace momentul trist al întreget afaceri. Trist și umilitor pentru bieții Slovacii, cari au spart solidaritatea și abandonat pasivitatea cu speranțe sanguinice și la urma urmelor au lins tâlpile guvernului!”

Cu alte cuvinte, dacă ar fi ca nația românească și naționalitățile să se ia după intransigentul dela Brașov și puritanul dela Lugoj, noi n'ar trebui să intrăm în Dietă înainte de a ni-se da

autonomia Ardealului; ear Slovacii și Sârbii „au spart solidaritatea” intrând în Dietă fără consimțirea d-lui Braniste și s'au „umilit” nefăcând acolo pe — teribilul...

Bieții slovacii, abea acum s'au deșteptat și n'au ajuns încă să aibă un ziar cotidian, ear dl Braniste le cere să fie — teribili! Li-o cere el, care tot teribil a fost, dar nimic n'a isprăvit!

E liber însă ori și cine să nu învețe din propriile pășani și să facă mereu pe — teribilul.

Ar fi însă vai de cauza care s'ar lega de asemenea enfants terribles!

Afacerea arhiduceului Francisc Ferdinand, care neputând lua în suita sa pe contele Zichy János, n'a primit alt aristocrat care să-l însoțească la Petersburg, se discută tot mai viu în presa maghiară. D'asemenea se știe la iveală noui amănunte. Ast-fel să scrie că ministrul à latere maghiar cerând audiență să-l lămurească pe arhiduce asupra pie dicilor politice, acesta nu l-a primit; mai târziu când Széchenyi s'a prezentat la audiență cu să-i propună a lua alt aristocrat, contra cărui guvernul n'ar avea nimic de obiecționat, o șcenă penibilă a fost între arhiduce și ministrul conte Széchenyi. Arhiducele i-a declarat foarte hotărît, că ori cât ar insista guvernul, n'are să ia altă persoană cu sine.

Presă maghiară este foarte cătrănită înțeleosebi pentru-că așa vede: viitorul rege ungar nu cunoaște ori nu fine cont de constituția maghiară.

Praf în ochi.

Approape nici-odată atâta nu s'a vorbit despre chestia de naționalități ca în zilele acestea, în șirul dezbaterilor parlamentare asupra bugetului țării.

Chestia pusă în parlament, și-a făcut, natural, echoul și în presă, și e interesant să vezi cum se dau peste cap care de care din ziarele șoviniste, căutând soluția problemei, — nu însă pe calea firească, ci pipăind sau inventând căi lăturalnice.

Ceea-ce mai ales reiese din discuțiile presei șoviniste, este recunoașterea slăbiciunii proprii, dovedirea lipsei de capabilitate a „elementului singur alcătuitor”, de a prezenta rezultate favorabile pentru politica de maghiarizare. Din contră: cu tot autocratismul și stăpânirea absolută șovinistă în curs de peste trei decenii, s'a dovedit și ved însiși șovinistii, că nu maghiarismul s'a întărit, ci naționalitățile au progresat.

Acest lucru însă nu-i împiedecă de a ținea morțiș la utopia ce-l orbește și-i slăbește, ci din contră, îi îndrjește și mai réu, pentru a căuta noul și noul soluții, în ajutorul „cauzei maghiare”.

„Hazánk” socotește că nu e oportum să se forțeze așa de mult chestia revisuirii legii de naționalități, pentru care au luat „fokos”-ul cel dela „Egyetértés”, ci trebuie să se ia măsuri pentru a împiedeca „mânil străine” de a cuprinde proprietăți și de a-și forma și întări o clasă mijlocie.

Înțelegem foarte bine pe „Hazánk”, și eram de acord, atunci când pornise o strajnică luptă, o campanie laudabilă, contra isprăvilor drojdiei gali-

tiane, afurisiților de „kazari”, — înțelegem exasperarea proprietarilor maghiari față cu acei străini și isprăvile lor.

De data aceasta însă, organul marilor proprietari vede primejdierea patriei nu în acei străini cari formează grosul clasei mijlocii „maghiare”, cari au acaparat cea mai mare parte a bogățiilor țării, și cari stau să înghită și să nimicească totul, — ci primejdia o vede, în părțile nordice din partea „străinilor” Slovacii, ear în părțile Ardealului, din partea „străinilor” Români și Sași.

Unde a rămas „kazari”?

Sunt primejdioși pentru patrie cei ce muncesc și sufer opresiunea? Cei ce se susțin și se ridică prin sine numai și cu ajutorul lui Dumnezeu, — contra dorinței șovinistilor?

S'a uitat „kazari”? Eată cum își pierd sârta și cei-ce ar părea mai așezați dintre șovinistii, când se văd în fața unor reprezentanți ai popoarelor nemaghiare din patrie, cari o executarea legilor!

Un simpton de cumplită decădere: corupțiune, este cel mai primejdios vrăjmaș al patriei noastre, și totodată cea mai mare piedecă pentru cea-țearcă înțelegere între Maghiari și naționalități.

În tot cazul, faptul că un ziar ca „Hazánk” a ajuns la astfel de abnormități, dovedește, că tactica kossuthistă, de a inventa o primejdie din partea naționalităților, pentru a abate atențiunea dela primejdia ovreiască, pentru a-i pune pe iudovi deocamdata la adăpost, a reușit pe deplin.

Și dacă până și marii proprietari au căzut în această capcană iudei patriotice, — slabi gardiști are... pământul patriei.

Contra militarism

Reichsratul vienez a avut ședință agitată. Era adecă vorba codicelui militar și opoziții string ministrul Landwehrului. S'a invocat o reformă a procedurii Matasich—Keglevich cîșful car an e în închisoarea din Möllers formulat acuze grave și la adreșelul Filip de Koburg.

După pertractarea mai multor afaceri a vorbit deputatul Drasiniski, care se revoltă contra vechii procedurii, argumentând lipsa noiei reforme cu afacerea locotenentului Matasich, a cărui nefericire a fost, zice Drasiniski, aceea, că a câștigat amorul principesei Luisa de Koburg. Această dragoste l'a dus întemnița din Möllersdorf, unde se chină de patru ani. Drasiniski să lasă răpit și folosește terminul aspri la adresa celor mai înalte cercuri, așa încât președintele îndrumă la ordine. Dar Drasiniski continuă a apăra pe Matasich, aducând fel de fel de documente de spre nevinovăția lui. Istoriește faptul cum s'a petrecut, intră în detaliurile scandalului, care și așa e secret public, așa încât și însuși împăratul a fost silit să se amestece în afacere, impunându-i lui Koburg ori duel ori abdicere dela postul de mareșal. Se înțelege, principiile Koburg era supărat pe Matasich și acum s'a întemplat lucrul care numai la o judecatorie militărească să poate întempi. C nel cambii s'au dat în circulație în valoare de 575.000 mil fl. Cambiile au fost acceptate și numai în Iulie 1898 s'au aflat că subscrierile sunt falsificate. Cambiile au avut termenul în 1898, Iulie 16, și în această zi au fost și plătite, pentru-că prin-

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Destușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oltănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal.

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

423 -69

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și turturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udului în pat, Influenza, în somnia epilepsia circulația neregu-

lată a sângelui și multor altor boale care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este că vindecă ru numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lume cari preșesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 48-50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K colțul str. Kálmán.

Cu toată onoarea îmi iau voia a înștiința p. t. public, că luând în întreprindere

BERERIA TEATRULUI

am deschis-o

zilnic pun în consumație bere proaspătă regească un har 8 crucei, de asemenea vând vin producție proprie, un litru 36 crucei.

Bucătărie excelentă, vipt cu luna, preț moderat.

Ca Român rog sprijinul prea onoratului public.

Cu toată stima

Nicolae Gavriette,

restaurateur.

667 7-10

Lucru solid, durabil și elegant. — Marfa gata din materialul cel mai bun.

Sistem nou

la favorul fotografiării gratuite în marea și bogata prăvălie a lui

PORTER VILMOS

ARAD, piața Libertății în edificiul renovat al porții-de-fer.

Pentru-ca să înlesnesc răspândirea fotografiilor în mărime naturală, cu începere de azi introduc în prăvălia mea următorul sistem nou: Casseta mea va estrada publicului chitanță despre toate cumpărările, fie acelea ori cât de nelușmate, și îndată-ce cumpărările se urcă la suma de 20 coroane

dăruiesc cu totul gratis, după ori-ce posă, un portret în mărime naturală înalt de 65 centimetri, lucrat artistic și fidel, având a se plăti 3 coroane numai pentru imosantul cadru de hârtie al posei.

Nu trebuie, prin urmare, a se cumpăra deodată

în preț de 20 coroane, pentru-ca On. mei cumpărători să dobândească o posă în mărime naturală, ci cumpărarea se poate face și în rate; pe o fotografie pot să figureze două sau și mai multe persoane!

Pentru sezonul balurilor secțiia prăvăliei mele de mode atât pentru bărbați, cât și pentru dame, e înzestrată excelent. Pentru serate și petreceri recomand obiectele mele de tombolă, foarte variate și interesante.

Arad, la 1-a Ianuarie 1902.

Cu stimă distinsă:

PORTER VILMOS,

Mare prăvălie în piața Libertății, în edificiul renovat al porții-de-fer.

648 -11

Mare deposit de pălării bărbătești în calitatea cea mai fină din fabricele cele mai renumite.